

COVID-19ARI AURRE EGITEKO APLIKATU BEHARREKO PREBENTZIO-NEURRIAK ESKOLA- JANTOKIETAN

VITORIA-GASTEIZ, 2020ko irailaren 22a

- Sarrera
- Helburua
- COVID 19aren prebentziorako segurtasun- eta higiene-neurri orokorrak
- Neurri eta gomendio espezifikoak eskola-jantokietan.
  - A.- Kontsiderazio orokorrak.
  - B.- Higiene-neurriak: ohiko jangela.
  - C.- Higiene-neurriak: jantoki gisa egokitutako espazioak edo lokalak.

SARRERA

Une honetan, Osasuneko sailburuaren ekainaren 18ko Agindua argitaratu ondoren (SARS-CoV-2k eragindako osasun-krisiari aurre egiteko beharrezkoak diren prebentzio-neurriei buruzkoa), Planaren 3. fasea normaltasun berri baterako trantsiziorako gainditu ondoren, jarraibide berriak ezarri behar dira, Euskal Autonomia Erkidegoko ikastetxeetan garatu beharreko jarduera nagusiak orientatzeko eta kontuan hartzeko Ikastaroaren antolaketa

Ekainaren bukaeran argitaratutako [EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO IKASTETXEETAN CORONAVIRUSEN \(SARS-COV-2\) AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLO OROKORREAN, 2020-2021 IKASTURTEAN](#), ikastetxeek hezkuntza-jarduera garatzeko hartu beharreko neurriak ezartzen dira, COVID-19ren hedapenaren prebentziotik hezkuntza-komunitatean. Protokolo hori berrikusi da eta etengabe eguneratzen ari da, ikastetxeek beraiek planteatu dituzten egoeren arabera, Jarraipen Batzorde Orokorrean baloratu ondoren. Eguneratze horiek aldian-aldian jasotzen dira ikasturtearen hasierako [PROTOKOLO OSAGARRIA ETA IKASTETXEETAN COVID-19 KASUEN AGERTZEN DIRENERAKO JARDUNBIDEAK](#) dokumentuan.

Protokolo orokorrean bi egoera posible aurreikusten dira: lehenengoan jangela-zerbitzuak normaltasunez funtzionatuko du, kontingentzia Plan Orokorrean ezarritako prebentzio- eta segurtasun-neurri oinarritzokoein zerikusia duten alderdietan izan ezik. Bigarren egoeran, jantoki-zerbitzua hezkuntza- edo gizarte-egoera bereziki ahulean dauden eta ikastetxeko zuzendaritzak ikasleen eta haien familien premia-irizpideen arabera ezartzen dituen ikasleetara mugatuko da.

Hala ere, argi eta garbi zehaztu behar da zer baldintza espezifiko gomendatzen diren eskola-jantokietan COVID-19 ez kutsatzeko. Baldintza horiek ikastetxe bakoitzak egindako Gertakarien Plan Orokorrean jaso behar dira.

Aurkezten den dokumentuak premia horri erantzuten dio, Osasun Sailarekin eta hezkuntza-eragileekin adostutako neurrien bidez.

HELBURUA

Eskola-jantokietan COVID-19ren transmisioa kontrolatzeko eta murrizteko beharrezko prebentzio-neurriak ezartzea, pertsonen segurtasuna eta osasuna bermatuz, bai ikasleena, bai irakasleena edo jantokiko langileena.

Eskola-jantokietarako prebentzio-neurriei dagokienez, kontingentzia-plana egiteko dokumentu lagungarria izatea.

COVIDREN PREBENTZIORAKO SEGURTASUN- ETA HIGIENE-NEURRI OROKORRAK 19

Berriz ere azpimarratu da COVID-19 kutsatzea prebenitzeak zuzeneko transmisioan eragitea dakarrela, arnasketa-tanten bidez, eta zeharkakoan, kutsatutako gainazalekin kontaktuan egotearen bidez.

Zenbait ekintzek, oro har, SARS-CoV-2ren transmisio-arriskua nabarmen murrizten lagun dezakete. Ekintza horiek, oro har, bost ildotan bil daitezke:

1. Pertsonen arteko **1,5 metroko segurtasun-tartea mantentzea**.
2. **Maskarak erabiltzea eta arnas higiena**. 6 urtetik gorako pertsonak maskara erabili beharko dute, gutxienez 1,5 metroko pertsonen arteko distantzia alde batera utzita, araudian aurreikusitako kasuetan izan ezik.
3. **Eskuen higiena**. Ahal dela, urarekin eta xaboiarekin egin behar da, edo, posible ez bada, soluzio hidroalkoholikoekin.
4. **Garbiketa, desinfekzioa eta aireztapena**. Pertsonekin kontaktuan dauden azalaren garbiketa eta desinfekzioa espazioen ezaugarrien eta erabileraren arabera izan behar da. Aireztapen egokia eta aldizkakoa oso faktore garrantzitsua da espazio itxietan kutsatzeko arriskua murrizteko.
5. **Kontaktuen kopurua murriztea**. Ahal den neurrian, jarduerak talde txikietan egiten saiatu behar da, gelako taldeak egonkor mantenduz eta haien arteko urruntze fisikoari eutsiz.

NEURRI ETA GOMENDIO ESPEZIFIKOAK ESKOLA-JANTOKIETAN.

Eskola-jantoki modalitateei aplikatu dakizkieke, bai *in situ* egiten direnei, bai sukalde nagusi batetik janaria ematen zaienei.

A.- Kontsiderazio orokorrak.

1.- Espaziei dagokienez:

Leku gehiago behar izanez gero, pertsonen arteko distantzia handiagoa mantentzeko, ohiko jangelaz bestelako espazioak erabili ahal izango dira otordu-zerbitzurako, betiere gutxieneko baldintza batzuk betetzen badituzte.

Zentro bakoitzaren ezaugarrien arabera, honako neurri hauek gomendatzen dira hurrenkeraren arabera:

1. Ohiko jangela bakarrik erabiltzea, bazkaltzeko txanda desberdinak eginez.
2. Erabili ohiko jangelatik gertu dagoen beste espazio bat, gardena, **garbitzeko erraza eta berezko aireztapena** duena (gimnasioa, liburutegia...).
3. Salbuespen gisa, eta beste aukerarik ez badago, gelak jantoki gisa erabili daitezke.

4. Azken buruan, ikastetxeak lurralde-ordezkarari egindako eskaera arrazoitu baten aurrean soilik baloratuko **da ikastetxetik hurbil dauden beste toki-espazio batzuk erabiltzea, beste erakunde batzuekin lankidetzan.**

Lehentasunez, adinez nagusiago diren ikasleentzako espazio osagarriak erabiliko dira, printzipioz, espazio horiek erabiltzeko jarraibide gehigarriak hobeto bete ditzaketenak.

Espazio horiek erabiltzean, bizikidetzatalde egonkorak mantentzea errespetatuko da, talde horiek ez nahasteko eta haien arteko segurtasun-distantziari eusteko. Gainera, kutsatzeko aukera murrizteko eta kontaktuen bilaketa errazteko, ikasleek mahaiko **leku berean eseri beharko dute egunero.**

Jangelaz gain beste espazio batzuk erabiliz gero, C atalean zehaztutako prebentzio-neurriak hartu beharko lirateke, elikadura-arriskuak ahalik eta gehien murrizteko.

Ikastetxeren batek zalantzarik badu jantoki gisa erabili beharreko espazio alternatiboei buruz, Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendariordeek horiek argitzen edo konponbideak aurkitzen lagun diezaiekete.

Jangelaz gain beste espazio batzuk erabiliz gero, C atalean zehaztutako prebentzio-neurriak hartu beharko lirateke, elikadura-arriskuak ahalik eta gehien murrizteko

Ikastetxeren batek zalantzarik badu jantoki gisa erabili beharreko espazio alternatiboei buruz, Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendariordeek horiek argitzen edo konponbideak aurkitzen lagun diezaiekete. Horretarako, hauek dira harremanetarako helbideak:

	Telefonoa	Posta elektronikoa
Arabako Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendariordeztza	945017169 945017172	salimentaria-araba@euskadi.eus
Bizkaiko Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendariordeztza	944031538 944031539	salimentaria-bizkaia@euskadi.eus
Gipuzkoako Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendariordeztza	943022738 943022739	salimentaria-gipuzkoa@euskadi.eus

2.- Antolakuntzari dagoionez:

2.1.- Ikastetxeek jantokiko ordutegia egokitu ahal izango dute, txanda kopuruaren eta zentrora sartzeko eta handik irteteko ordutegien arabera (ikus. Jarduketa Protokolo Orokorreko antolaketa-neurri orokorren 7.2 puntua). Horrek esan nahi du, *salbuespen gisa*, gutxienez **ordubeteko tarte bat** ezarri ahal izango dela goizeko eta arratsaldeko saioen artean, bazkaldu aurreko eta ondorengo denbora ahalik eta txikiena izan dadin. Ildo horretan, ikastetxeak jantokiko txanda bakoitzerako **ordutegi desberdinak** antolatzeke gaitasuna du.

2.2.- jantokirako edukiera mugatu behar izanez gero, eskola-jantoki publikoak arautzen dituen 2000ko martxoaren 22ko Aginduaren 4.1 eta 13. artikuluetan ezarritako irizpideak hartuko dira kontuan (EHAA, 2020-03-28).

2.3.- Eskolaz kanpoko jarduerak, jantokian antolatutakoak barne, etenda daude.

2.4.- Jantoki-zerbitzua erabiltzen duten ikasleek ezin izango dute ikastetxetik irten eskolaz kanpoko jarduerak egiteko.

3.- Kasuen kudeaketari dagokionez:

Kontingentzia-planek aurreikusita eduki behar dute sukaldeko eta/edo jantokiko langileen artean COVID-19an positibo ematearen aukera, eta haren ondorioz gainerako langileek kontaktu estua izan eta berrogeialdia egin behar izatea. Honen helburua da:

1. Kaltetuak izan daitezkeen instalazioak desinfektatzea. Garbiketa-jarduera horren erregistroa gorde beharko da.
2. Otordu-zerbitzua ez geldiaraztea, edo tarte hori ahalik eta laburrena izatea:
  - Ikastetxean bertan sukaldea *in situ* duten eskola-jantokien kasuan, berehala jakinaraziko zaio dagokion lurralde-ordezkaritzako eskola-jantokien zerbitzuari.
  - Catering-zerbitzua duten eskola-jantokien kasuan, enpresa erantzuleak ordeztuko ditu COVID-19ren aldeko office eta jantokiko langileak.

B.- Higiene neurriak: Ohiko jantokia.

1. Talde egonkor batek baino gehiagok mahaia partekatu behar badute, talde egonkorren arteko 1,5 m-ko segurtasun-tartea mantendu beharko da. Mahaikide kopuruaren arabera, monitore batek talde egonkor bat baino gehiago artatu ahal izango ditu, bai jantokian, bai errekreoan, betiere dagozkion segurtasun-neurriei eutsiz (adibidez, FFP2 maskara maskararik gabeko ikasleak artatzen badira).

Era berean, jangelako sarrerak eta irteerak modu ordenatuan egingo dira maskara jantzita, taldeak nahastu gabe eta gutxieneko segurtasun-distantzia mantentzen saiatuz.

2. Janarien autozerbitzua duten jantokietan, mugimenduan dauden pertsonen kopurua ahalik eta txikiena izan behar da, eta pertsona guztiak segurtasun-tartea mantendu behar dute. Ikasle guztiak beren mahaietatik otorduak banatzeko ataletara joatea saihestuko da. Talde egonkor bereko jantokiko langileen edo ikasleen kopuru txiki batek egingo die zerbitzu-jarduera hori taldeko gainerako kideei. Horiek, gainera, 1,5 metroko segurtasun-tartea mantendu beharko dute ilaran.

3. Maiz garbitu, desinfektatu eta aireztatuko dira eskola-jantokiarekin lotutako instalazio guztiak. Arreta berezia jarriko da gainazalak, ateen heldulekuak, altzariak, konketak, zoruak eta abar desinfektatzeko.

Bereziki, janari-txanda bakoitzaren artean garbitu eta desinfektatu egin behar dira ukipen-gainazalak eta -instalazioak (mahaiak, aulkiak...). Bazkaltzeko txanda amaitu ondoren, eta hurrengo sartu aurretik, ikasleekin kontaktuan egon diren azalera nagusiak garbitu eta desinfektatuko dira, bai eta jantokia aireztatu ere. **Txanda desberdinetako taldeak bat egitea saihestuko da.** Txanden arteko aireztapen-aldi minimoa 10 minutukoa izatea gomendatzen da.

4. Irtenbide edo gela hidroalkoholikoak egon behar dira ikasleen eta jantokiko langileen eskura, bai sarreran, bai irteeran, eta erabiltzeko moduan egon behar dute beti. Jantokiko sarreran nahitaez erabili beharko dute, bai erabiltzaileek, bai langileek. Jantokiko langileek erabilera egokia kontrolatuko dute. Hala ere, eskuak urarekin eta xaboiarekin behar bezala garbitzea sustatuko da, otorduak egin aurretik eta ondoren.

5. Ikasleek banaka erabiltzeko tresnak izan behar dituzte (erretilua, platerak, edalontzia, mahai-tresnak), eta, bazkaria amaitu ondoren, behar bezala higienizatuko dira, berriz erabiltzeko.

6. Mahaietatik kendu egingo dira erabilera partekatuko ontziak eta banagailuak, hala nola ogiak, olibondoak, ezpainzapiak... erabili eta botatzeko monodosiak edo beste formatu batzuetako zerbitzuak lehenetsiz, ikasleek hala eskatuta. Ur-pitxerrak izanez gero, horretarako izendatutako pertsonak erabiliko dituzte.

C.- Higiene Neurriak: Jangela moduan prestatutako espazioak edo lokalak.

1. Janaria sukaldetik/office-tik kontsumitzeko egokitutako gune edo lokaletara garraiatzeko, behar bezala babestuta egon behar da, ez kutsatzeko. Ahal dela, edukiontzi isotermaok erabiliko dira, hotz/bero katea mantentzeko baldintzak mantentzea ahalbidetuko dutenak. Janari hori ahalik eta aurrerapen txikienarekin garraiatuko da.

2. Egokitutako guneetan/lokaletan elikagaiak plateretan zerbitzatzeko eta kontsumitzeko, higijene-jardunbide egokiak izan behar dira.

- Platereztatzea egiten den instalazioak (mahaiak, gainazalak) behar bezala higienizatuta egon behar dira.
- Platereztatze-jarduerara bideratutako langileek (irakasleak/monitoreak) higijene-jardunbide egokiak izango dituzte: jarduerari ekin aurretik, eta ahalik eta maiztasun handienarekin, eskuak garbitu beharko dituzte. Horretarako, disoluzio alkoholduenez egindako desinfekzio-sistemak izango dituzte.
- Platereztatzean, elikagaien kutsadura gurutzatua saihestuko da edozein kutsadura-iturritatik.

3. Sortutako hondakinak erraz garbitzeko eta desinfektatzeko moduko ontzi egokietan utziko dira, eta janaria amaitu eta berehala hustuko dira.

4. Erabilitako ontziak/edukiontziak eta tresneria, bai garraiatzean, bai elikagaiak kontsumitzean, behin plateretara bildu ondoren, jantoki gisa prestatutako espaziotik edo lokaletik kenduko dira, bazkaria amaitu eta berehala, eta garbitu eta desinfektatuko diren lekuraino eramango dira.

5. Era berean, ohiko jantokiko higie-neurriei buruzko paragrafoaren 1. puntutik 6.era bitartean jasotako neurriak beteko dira.

6. Aireztzea, garbiketa eta desinfekzioa indartuko dira erabilitako espazio osagarrietan, kontsumitu aurretik eta ondoren.